

Revista d'Igualada

Sumari:

A prendre posicions, editorial. — De Dret politic: De com l'Estat no representa sempre la Nació, per A. M. de B. — Dels nous valors de Mèxic, per Lluís G. Serra i Atset. — Anglaterra i la Índia, per Pere Puig i Quintana. — Carme, poesia per Joaquim Ruyra. — Sobre els Comtes de Plasència, per Gabriel Castellà. — Exposició de fotografies d'Alfons Ribó, per Àbel Ribelles. — Amics de l'Art Vell, per Antoni Borràs. — Bibliogràfiques i Garba. — Gravats: Làpida sepulcral dels Comtes de Plasència a Montbui, per A. Junyent.

L'IMMILLORABLE
PAPER DE FUMAR

SMOKING
E' EL PREFERIT

REVISTA D'IGVALADA

Any I

Gener de M.CM.XXX

Núm. 8

A PRENDRE POSICIONS

SOVINT, en tots els ordes de la vida social, els homes coincideixen en un mateix desig. Deixant de banda els casos anormals, que no fan més que confirmar la nostra observació, tothom aspira normalment a la justícia, al progrés, al benestar, a la relativa felicitat humana. Però en els moments concrets, quan hom ha de comprimir en determinades particularitats aquells ideals abstractes, sembla que, fatalment, un estrany desacord s'imposi. Unes vegades — les més — l'egoisme personal és el que destrua els parers. En altres ocasions serà, potser, l'excés de xerrameca. I encara, alguna que altra vegada, si descendim en el terreny més íntim, la manca de gosadia o de franquesa és la que ens priva d'entendre.

Hem fet aquestes consideracions perquè les creiem ben aplicables al moment polític que acaba de finir aquests dies darrers. Es un fet evident que tothom desitjava que es tanqués el parèntesi de l'anormalitat. Ho cercaven els uns, potser per cansament, per desil·lusió o per reconeixement tàcit d'impotència. Ho esperaven els altres, qui sap si per afany immoderats o bé moguts per la influència benfactora d'uns anys de reflexió. Fins la gran massa neutra semblava que gosés insinuar que li plauria un canvi. (De tant en tant li convé, a la massa neutra, un lleu sacseig que la privi de caure en una petrificació absoluta).

La coincidència era, doncs, gairebé general. Però així i tot, la cosa no s'arribava, encara, a realitzar. Fou potser, com hem indicat al començament, per causa d'un egoisme personal, d'una excessiva parleria, d'una insinceritat ben manifesta. És possible que tots aquests tres factors, actuant alhora, logressin retardar, poc o molt, l'adveniment de la normalitat. Però també, cal dir-ho, ells han estat els qui l'han precipitat d'una manera sobtada. I és davant d'aquest fet consumat, i de les noves perspectives que es presenten, que creiem que la joventut ha de començar de prendre les seves posicions.

Hem vist durant aquests anys darrers una desmesurada propensió a carregar els neulers damunt els joves. Se'ls ha acusat de manca d'espiritualitat, d'un interès localitzat a les coses banals. Sense caure pas en un optimisme exagerat, nosaltres volem fer observar que potser aquelles inculpacions hauran estat excessives. El fet de criticar la joventut és ja una circumstància natural en l'home entrant en l'edat madura. Per altra banda, l'ambient de quietisme que ha saturat la creixença de la jove generació actual, no ha estat pas un gran estimul per a la manifestació tumultuosa. I potser, més que res, l'absència de directius ha impossibilitat del tot qualsevol intent d'actuació.

Perxò creiem que, en el moment del canvi desitjat, és quan la joventut ha de demostrar tota la seva valor fins ara inèdita. Però, i això és també interessant de remarcar, cal que els homes fets la sàpiguen encarrilar i aprofitar.

L'home d'anys i amb experiència, davant cada fet concret, ha de tenir una opinió concreta; el jove, davant cada circumstància de la vida, ja fa prou de posar-hi el seu entusiasme desinteressat. Solament la coordinació d'aquestes dues forces particulars, farà triomfar les grans manifestacions col·lectives.

A la joventut li cal ocupar el seu lloc, amb tota la vibració de la seva edat. Però als homes dignes i bregats en la palestra els pertoca reprendre les banderes, amb una oportuna renovació, si cal, d'ideologies i de procediments i amb tota la força acumulada durant aquests anys darrers.

Si en aquestes senzilles observacions, ens referim, genèricament, a la política — a la política noble — del nostre país, molt més podem aplicar-les i ho fem avui amb tota la bona intenció, a l'estat polític que es plantejarà aviat en la nostra ciutat quan la normalitat iniciada restauri la bel·ligerància de l'opinió popular.

DE COM L'ESTAT NO REPRESENTA SEMPRE LA NACIÓ

PER A. M. DE B.

CONSIDEREM l'Estat com la personalitat jurídica d'un poble independent, o de diversos pobles federats o assimilats. L'Estat té, més aviat un caràcter polític que no pas ètnic; sovint és circumstancial, i pot canviar de fronteres, subdividir-se en altres Estats i àdhuc desaparèixer. La història està plena de casos d'aquesta mena, i el mapa d'Europa després de la gran guerra n'és una prova manifesta.

La Nació en canvi, és una cosa racial i indestructible, car, nació significa un poble d'una mateixa raça i d'una mateixa llengua, plasmat per les mateixes institucions tradicionals, religioses, jurídiques i històriques, sense essencial solució de continuïtat. És per això que una Nació pot perdre amb la independència, llevada de grat o per força, el seu caràcter d'Estat i quedar fraccionada i anexionada a d'altres Estats, — com el cas de Polònia, repartida entre Rússia, Alemanya i Àustria; o els pobles balcànics sota la vella dominació turca, — mentre perdura com a poble distint i autòcton, amb el dret natural de regir els propis destins. Fins es dona el cas d'una nació que, no solament no forma Estat, sinó que ni posseeix territori propi, com és el poble jueu, el poble més definit del món, disseminat per tota la terra i sense llar pairal. Posades les coses en semblants termes, és evident que Estat i Nació no són paraules sinònimes ni molt menys.

L'Estat, com a personalitat jurídica, ha d'estar representat per un organisme autèntic, — personal, oligàrquic, democràtic, sigui com sigui —, que governi els seus destins cercant la prosperitat col·lec-

tiva i que respongui a l'ésser real del poble o els pobles que el formen. Heu's aquí el problema.

En temps de les monarquies absolutes, l'Estat era el Rei, o l'Emperador o el Tirà; en els temps moderns l'Estat està representat, almenys en teoria, pel Poder moderador juntament amb un Govern responsable i un Cos legislatiu co-sobirà. És a dir, per un poder executiu i la representació nacional. Aquesta, però, de fet la tenen arrendada els partits polítics que formen les anomenades majories parlamentàries, de les quals, en temps normals, surten els governs responsables. En temps anormal, una classe o un estament o un home, o un grup, assalta el poder (com se diu vulgarment) i s'atribueix a si mateix aquella representació.

És clar que els pobles són sempre regits per minories; aquestes, però, han d'ésser selectes, capacitades, ambicioses, abnegades, han de respondre adequadament al temperament nacional. Quan la selecció és a la inversa, es produeix necessàriament el divorci entre l'Estat i la Nació. Llavors la Representació oficial de l'Estat té una base artificial i estreta; el poder es troba sense opinió social, voltat d'enemics que espïen el moment oportú de fer-lo caure, i, per tal de defensar la pròpia existència, es torna desconfiat, corruptor i tirànic, com tots els febles. Això s'ha vist d'una manera colpidora a Mèxic i a Rússia darrerament. ¿Què tenia de comú el poble mexicà, gairebé totalment catòlic, amb l'escamot de bandolers dirigits per Calles? ¿No és una mateixa nació russa la que ha passat de l'Estat zarista a l'Estat soviètic? ¿Ni Calles ni els Soviets

no s'haurien mantingut sense les baionetes. En canvi, quan el poder no tem per la pròpia existència, car recolza en la nació, pot estalviar-se perfectament l'abús de la força.

Balmes, en 15 gener 1845, — durant l'època caòtica que seguí a la minoria d'Isabel II — publicà aquesta pàgina sobre la situació de l'Estat espanyol: "Espanya es salvarà si ella pròpia se salva; si no, no; retrobarà el seu equilibri si treballa per aconseguir-ho; si no, no; tindrà govern si posa els mitjans perquè es fundi, s'enforteixi i arrelhi; si no, no; veurà liquidar aquest sistema que ja porta alguns anys de governar

intrigant, pertorbant i explotant, si ella procura que s'acabi; si no, no... Si, descuidada com la bona fe i fluixa com el cansament, deixa que uns pocs ho diguin tot i ho facin tot en nom d'ella, àdhuc contra d'ella, llavors ni tindrà govern, ni pau, ni esperança de prosperitat, i serà víctima de turbulents *pandilles* de penyes miserables, de intrigues estrangeres". Aquestes paraules poden aplicar-se a tots els països del món, car formulen una llei moral invariable de la història. Si les convulsions i la inestabilitat turmenten la majoria dels pobles, és perquè hi ha un divorci fonamental entre Estat i Nació.

10 gener de 1930.

DELS NOUS VALORS DE MÈXIC

PER LLUÍS G. SERRA I ATSET

A Ernestina Rábago Guzmán

Si ens forgéssim una idea massa bel·licosa o asats revolucionària de Mèxic, podríem caure amb tota facilitat en l'error massa comú de suposar exclosa aquella República centroamericana de tota activitat espiritual o artística. Això entranyaria un evidentíssim desconeixement de la realitat. Perquè Mèxic, malgrat les no interrompudes pertorbacions internes que ve aquantant de molts anys ençà, gràcies a la seva puixant vitalitat no ha deixat de produir artistes exquisits, jatsia del pinzell, del ritme, del burí o de la paraula.

Mèxic, d'ençà que fou conquerit per aquell aventurer qui nomia Hernán Cortés, ensems que terra fèrtil per aventurers ve essent un país de meravella. La seva bellesa, que passa pels matisos de feréstega o afeminada, imponent o delicada, ha estat la creadora d'aquella raça impetuosa, volcànica — mescla d'aborigen i espanyola — però aiximateix tendra i fidel, orejada pels aires més frescos i pels perfums més exquisits.

Una mica estudiada, la psiquis d'aquell poble al qual reto el tribut de la meva admiració més cordial, potser la creuríem una aleació de components antitètics en els que a voltes preponderen, violentment, alguns dels seus ingredients parcials, i a voltes es produeixen amb totes les característiques, harmoniosament, en una fusió perfecta i equilibrada. Si ens proposéssim equiparar el caràcter mexicà, potser en cap altre hi trobaríem tanta afinitat — fetes les degudes salvetats — com en el de les races esclaves...

A despit d'allò que hom pogués creure, els persistents malastres que ha vingut sofrint el dissortat

Imperi de Moctezuma no han pas minvat la capacitat ni la qualitat productora d'aquest poble singular, per bé que li hagin impedit una major ufana.

L'estat de les arts i les lletres a Mèxic, doncs, no és pas inferior al de molts altres pobles que gaudeixen d'una vida normal, afranquida de sobresurts. Moltes manifestacions se'ns podrien fer presents a la memòria, però en aquests moments cap de tan fresca com la de la joventut que frisa per ocupar un lloc en la història de les lletres pàtries, sobretot a Morèlia, capital del bell i florent Estat de Michoacan, on destaca, amb una primàcia indisputada damunt les més esperançadores promocions universitàries, la joveníssima poetessa Carmen Báez.

Les seves qualitats són ben remarcables. A la elevació temàtica adjunta una imatgeria rica, una rara perfecció formal, un llenguatge cadenciós, mesurat i expressiu i, encara, una maturitat que sorprèn doblement en una dona, jove a més a més.

No em proposo fer un anàlisi de la poesia de Carmen Báez. Em podria dur al punt pedant de tants i tants crítics de poca envergadura, que en llurs manies erudites imputen als seus criticats influències gratuïtes — a voltes basant-se en una simple coincidència d'apreciacions. Serà millor, doncs, reproduir quatre mostres líriques que publicà *Revista de Revistas de Mèxic*, D. F.; així, ensems que ens alliberarem d'una tasca evidentment supèrflua, el lector podrà degustar a son plaer la poesia de Carmen Báez, lliure de tota aquilatació que pogués entelar la frescor de les composicions que segueixen, tot pretenint afavorir-les.

LA DANZA

*Soñé ser danzarina, y en impetu salvaje
tejer con danzas locas maravilloso encaje...*

*Un ritmo misterioso y eterno me movía,
el alma de las notas mi cuerpo parecía.*

*Danzaba alegremente, maravillosamente,
envuelta en una gasa ligera y transparente.*

*Yo era tan blanca entonces como la nieve pura,
y era también divina y etérea mi blancura.*

*En éxtasis pasaba ante mil ojos, mudos,
absortos por la magia de mis dos pies desnudos.*

*Y sin pudores locos y sin prejuicios vanos,
se retorció mi cuerpo en ritmos sobrehumanos.*

*Dancé por muchos siglos... Jamás sabré hasta cuándo,
y aún siento a veces ganas de proseguir danzando.*

LA HILANDERA

*Hila en tu rueca, araña, mientras la tarde muere,
mientras el sol se esconde tras la montaña azul.
Mientras la noche llega y el bubo triste inquiere
por qué la tarde muere
cuando se va la luz.*

*Hila en tu rueca, bila, mientras la luna blanca
entona en las alturas su sinfonía de plata;
mientras los gnomos cantan, rondando la barranca,
bajo la luna blanca,
su alegre serenata.*

*Hila en tu rueca hilillos de luna, bilitos suaves,
bajo la noche clara, de gemas florecida
para los sueños locos de amor, y ya que sabes
hilar... hilame un sueño para llenar la Vidal*

EL BAÑO

*El viejo surtidor es como una
mujer que cantaba bajo de la luna...*

*Está la noche quieta, y en la muda
caricia de la hora, lentamente,
voy hundiéndome pálida y desnuda
en las linfas tranquilas de la fuente.*

*El agua canta loca entre mis manos,
rompiendo sus cristales... Un reguero
de diamantes me envuelve... Son arcanos
engarces de un romántico joyero.*

*Soy toda primitiva... Sólo una
muchacha loca que se baña en luna...*

PESCADITOS DE COLORES

*Pescadores
que buscáis pescaditos de colores*

*y con vuestra red tendida
bajo la tarde florida
cantáis un cantar de amores.*

*Yo también voy escondida
bajo la tarde florida
soñando sueños de amores,*

*y llevo mi red tendida
para coger los mejores
pescaditos de colores
de la Vida.*

ANGLATERRA I LA INDIA

PER PERE PUIG I QUINTANA

AQUELL principi de política colonial, de què la colonització no és una cosa eterna, l'ha practicat sempre Anglaterra amb una singular fortuna. Després de la pèrdua dels Estats Units, en els inicis de la seva expansió colonial, modificà d'una manera radical els seus procediments de colonització. Amb un sentit pregon de la realitat, prescindí de principis fixos i s'adaptà en cada cas, amb una varietat immensa, a les necessitats dels països que tractava de colonitzar.

A l'Àsia, a l'Àfrica, al Canadà, a Austràlia amb el seu sistema de concessions graduals en quant a règim polític i administratiu, ha anat concedint personalitat a les colònies, fins a vorejar a voltes àdhuc la independència. Així ha pogut conservar la immensitat del seu demòcrata Imperi, passant a ésser, en certa manera, la metròpoli, la primera entre els iguals, i evitant, bandejant intransigències, el traumatisme d'una ruptura que havia pogut tenir per ella conseqüències desagradables.

Ha pogut arribar així, Anglaterra, mercès al seu geni colonitzador, a dominar més amb una autoritat moral que amb la força de les armes, un nucli d'homes i pobles enormement superior al seu territori i població nacionals. Se'n desprèn, d'aquest fet, el que durant la gran guerra les colònies proporcionaren al front anglès, un contingent nombrós d'homes, que hauria pogut ésser esmerçat a combatre la metròpoli, majorment quan no devien mancar incitacions dels enemics de l'Imperi.

Prescindint de criteris egoistes — és clar que beneficiant-se dels seus avantatges — ha estat Anglaterra la nació moderna que ha exercit més un dret de patronat respecte les seves colònies. Infants, les ha dut per la mà; adultes, els ha anat concedint drets i en arribant a la majoria d'edat s'ha esforçat tot el possible per evitar una emancipació. Ha ser-

vit així els seus interessos i els de la humanitat, fins allà on ha estat possible conciliar aquestes dues formes.

La pujada del govern treballista al poder, amb el seu programa lliberal i demòcrata, ha accelerat la política tradicional d'Anglaterra respecte les seves colònies. I com si aquestes volguessin posar a prova la seva capacitat de solucions, han començat a esclatar arreu conflictes. A Egipte ho ha resolt — encara que no del tot — anul·lant la dictadura sorgida en temps del govern conservador, i donant facilitats als nacionalistes perquè assolissin el poder. A Palestina l'afer ha pres un caràcter més greu. Les relacions entre jueus i àrabs han esdevingut impossibles, s'han plantejat mútuament qüestions de reivindicació nacional i el prestigi d'Anglaterra n'ha sortit molt mal parat. Encara que hi ha una comissió d'enquesta nomenada per a estudiar els esdeveniments, la solució no es veu per enlloc. Potser acabarà, a la llarga, amb una cessió del mandat a Itàlia.

Però el punt neuràlgic de la política colonial present d'Anglaterra, sembla trobar-se, per ara, en la qüestió nacionalista índia. En parlarem breument.

Malgrat la varietat de pobles i races que formen el conglomerat de la Índia, el sentiment nacional hi és homogeni. Lord Minto virrei de la Índia a l'any 1905, fou el primer de trobar-se enfront del greu problema nacionalista. Les seves primeres manifestacions foren les del Congrés Nacional Indi de 1882 data en què començà a celebrar-se anualment. Més tard donà ja lloc a greus disturbis públics, que motivaren per part del govern britànic serioses repressions. En el virreinat de Lord Curzon prengué fort increment el problema, amb motiu de la partició administrativa de Bengala. A l'any 1907 i següents es donà accés als indígenes al Consell

del Secretari d'Estat a Londres i al del virrei a la Índia, representant del poder executiu. Es reconstruïren, a més els Consells legislatius i se'ls atorgà àmplies facultats.

Vingué després la guerra europea i un magre seguit de concessions a les aspiracions nacionalistes. En 1919, finit el conflicte universal, es formà una Lliga de resistència passiva a Bombai sota la direcció de Mahatama Ghandí, el més significat cabdill de les aspiracions nacionals. Es concedí al mateix temps a la Índia el Bill o Acta de govern d'aquest any, que establí una participació doble o sigui d'indis i anglesos al poder. Aquesta reforma havia de durar fins el primer de gener de l'any 1930.

El moviment nacionalista anà seguint diverses fases encara que amb creixent tendència revolucionària. El Congrés Nacional de l'any 20 preconitzà ja tot un sistema de resistència passiva. Més tard fou detingut Ghandí i condemnat a sis mesos de presó. L'èxit dels *sawrajistes* o partit radical extremista obtingué una extraordinària difusió.

A l'any 1927 el Congrés Nacional reunit formulà una demanda d'independència. En l'any següent el mateix Congrés i a proposta de Ghandí, donà un plaç d'un any a Anglaterra perquè concedís a la Índia un Estatut de *Dominion*. Es nomenà una comissió parlamentària presidida per Mr. Simon perquè estudiés la qüestió. Aquesta comissió no ha de presentar el seu rapport, fins a la primera setmana de març de l'any que hem començat. Abans, però, fou cridada a Londres una comissió central índia, perquè examinés un projecte de reforma constitucional. Les discrepàncies sorgides a l'Alta Cambra anglesa i el poc èxit de les negociacions per tal d'arribar a un acord, produïren un enverinament del problema. A més, els fets de Palestina portaren

per solidaritat una major avinença entre musulmans i indis, elements més aviat discordes, i es votà a la Conferència pan-índia de Simia contra la declaració Balfour sobre la llar nacional dels jueus.

Malgrat d'haver declarat l'actual virrei de la Índia Lord Irwing, que els propòsits del govern britànic eren de concedir l'estatut de *Dominion*, això no ha fet cap efecte entre els elements nacionalistes. Tal volta aquesta declaració ha vingut un xic retardada, degut a què el govern de Mac Donald no s'ha vist amb prou força parlamentària per a autoritzar-la abans.

Resultat de tot això, ha estat que el Congrés Nacional de Lahore, reunit a últims de desembre passat, ha proclamat un programa d'absoluta independència: Índia per als indis. Aquesta vegada sembla que Ghandí, profeta i polític del moviment, s'ha hagut de sotmetre a la força a aquesta declaració radical. Ha preconitzat, això sí, com a únic medi de combat, una absoluta resistència passiva i la desobediència civil. Res de violències i deixar-se agafar en massa si convé. Els membres del partit, han començat a presentar dimissions dels càrrecs oficials que ostentaven.

Tal és la situació a la Índia. Sembla que els nacionalistes han obrat amb massa precipitació, i que Anglaterra conserva, en canvi, tota la serenitat. Aquesta manca de reflexió del moviment nacional indi, pot perjudicar-lo. Les demandes radicals que fa, semblen, per ara, prematures. Vindrà, potser, com a mitjancera, una concessió de *Dominion*? Siqui la que es vulgui, però, la situació del problema, i encara que sembli intractable, Anglaterra té prou capacitat de reserva per trobar-hi una solució.

Per una cosa o altra és mestra, en aquest difícil art.

C A R M E

PER JOAQUIM RUYRA

A Pere Borràs i Estruch

Mare, hi ha una noia
que em té enamorat.
Petita i xiroia,
bri tendre i gemat,
m'és pena, m'és joia,
m'és necessitat.
Si voleu casar-me,
nora ja teniu,
Sabeu com se diu?
Carme.

De tan eixerida
no en veureu cap més,
ou missa complida
festes i fenès
i, sempre amanida
per treballs casès,
jamai no es desarma
d'agulla i didal.
¡Oh dona cabal,
Carme!

Es d'una brunesa
que exhala claror;
té una boniquesa
que no hi ha millor,
i, als ulls, una encesa
que és foc i dolçor.
Si puc oblidar-me
d'ella algun moment,
sento amb surt al vent:
«Carme!»

Es llum i alegria
del meu esperit;
hi penso de dia
i, en somnis, de nit;
l'invoca amb follia
cada meu sentit,
i, amb goig o amb alarma,
ressona al meu cor
un crit que no hi mor:
Carme.

Lluny d'ella cap aura
m'és dolça al respir,
em sento decaure,
tot jo só un sospir;
si no la puc haure,
m'haurà el cementir;
i, ho sé, en soterrar-me,
la terra en trastorn
farà el meu entorn:
Carme!.. Carme!.. Carme!..

A. Junyent

Làpida sepulcral dels Comtes de Plasència

SOBRE ELS COMTES DE PLASÈNCIA

PER GABRIEL CASTELLÀ

UNA de les nissagues nobles de la nostra terra fou indiscutiblement la dels comtes de Plasència — descendents d'aquell cèlebre Lanuza, "Justicia Mayor" de l'Aragó — que tingueren senyoriu en el veí terme de Montbui, Quadra de Vilanova del Camí i Vall de l'Escut: fins a Igualada estaven en possessió del "Molí de l'Abadia" i d'algun altre immoble.

En 22 de febrer de 1541 a Montbui fou fet un comentari de comanda de la casa senyorial de don Claudi de Lanuza, edifici que el poble anomenava "lo castell" i que encara avui es pot veure — més o menys transformat interiorment — a la plaça major de dit poble. Es curiós de saber que hi tenia una capella u oratori ben proveït d'ornaments, amb la imatge de Nostra Dona dels Desamparats i altra de sant Joan Baptista.

L'esmentat don Claudi es desposà amb la senyora donya Anna de Montbui, i un fill d'aquest matrimoni, també anomenat Claudi, contragué nupcies amb donya Isabel de Grimalt, mitjançant capítols que es signaren a la Vila de Figueres l'any 1551. Alguns documents de la parròquia de Montbui, vistos per mossèn Amadeu Amenós, prev., demostren com els comtes de Plasència, amatents, feren sempre costat a les despeses per al culte de l'església, i no fóra gens estrany que ajudessin a la edificació de l'actual temple montbuienc. Notem que a l'instal·lar-se a Igualada la confraria venerable dels Dolors de Maria, la primera llista de congregants fou encapçalada amb el nom de l'egrègia senyora comtessa de Plasència, qui junt amb la comtessa de Perelada, professà en la dita confraria a 25 de juliol de 1694.

Al nostre arxiu municipal obra una concòrdia, feta l'any 1666, entre el comte de Plasència i la vila, sobre el modo com els habitants d'Igualada havien

de pagar-li el delme de la verema per les terres que tinguessin de la jurisdicció del comte.

L'escut nobiliari de la família campeja en unes tribunes existents a l'altar major de l'església de Montbui i en una artística llosa de pedra que tanca la tomba funerària d'aquella família. Aquesta tomba que ocupa més de la tèrcera part del sòl del presbiteri, va fer-la construir don Josep de Lanuza i Rocaberti, finat al 13 de desembre de 1688. Segons es desprèn de la llegenda o lauda sepulcral hi han soterrats els cadàvers d'ell, de sa esposa i d'una tia seva. Esplicaven els més vells de Montbui que dissortadament fou profanada la tomba pels francesos en la guerra napoleònica, creient trobar-hi algun tresor.

El nom de Plasència desempeñà un paper important en els afers del principat quan la resistència dels catalans a Felip V. Adicte don Joan de Lanuza i de Homs a la causa de l'Arxiduc Carles, pel mes de maig de 1713 fou elegit president del braç militar, cumplint heroïcament el seu deure fins al darrer moment, dintre la junta dels tres estaments, en les magnes assemblees tingudes al saló de sant Jordi de la Diputació. L'historiador Sampere i Miquel, en la documentada obra *Fin de la Nación catalana*, tractant dels successos de l'època, diu que el nom de Lanuza en aquelles circumstàncies, cal preferir-lo al títol de comte de Plasència, puix estava resolt a jugar-se la vida pels furs de Catalunya.

La família comtal dels Plasència era emparentada amb diferents cases nobles del seu temps: la més important, però, fou la de Rocaberti, condecorada amb els títols de comte de Perelada i Çavallà, i marquès d'Anglesola. Un don Pere de Rocaberti a l'època de Joan II defensà la ciutat de Girona, amb un braó i coratgia ben notoris, contra les escomeses del baró de Cruilles, capità general dels exèrcits cas-

tellons en aquella regió. Un tal Huc de Rocaberti junt amb don Joan Folch de Cardona eren ambaixadors del rei d'Aragó per a establir una concòrdia amb el rei de França, respecte a la guerra del Rosselló. Més enrera, a primeries del segle XIV, don Guillem de Rocaberti fou arquebisbe de Tarragona, i Jofre de Rocaberti era comendador de l'Espluga de Francolí.

El comte de Plasència senyor de Montbui no

es féu gens esquerp dels igualadins, ans al contrari: havent arribat a ésser posseïdor de la casa que fou del cèlebre igualadí don Pere Franquesa, comte de Vilallonga, en 1712 no vacil·là gens ni mica en vendre la finca a l'Ajuntament d'Igualada. El solar que ocupava l'edifici de referència, és precisament el mateix lloc on més tard, en el darrer quart del segle passat, fou aixecada la nostra casa consistorial.

* * *

Exposició de fotografies d'Alfons Ribó

A Igualada hem viscut sempre una mica d'esquena al temps. Podríem esmentar tota una restallera d'aspectes en els quals quan nosaltres ens hi desvetllàvem una mica atuits encara per l'enlluernament de la cosa nova, els altres ja eren camí enllà i feien bona via.

Heu's ací la fotografia, una art noble com qualsevol altra, que s'exhibia en algun indret, tota malgirbada que feia pena. No direm que no hagin fet una bella tasca alguns aficionats intel·ligents i amb empenta, però si tractem de professionals... no és pas allò de poc i bo.

Si considerem aquest aspecte, haurem de convenir, de grat o per força, que Alfons Ribó, el fotògraf que fa uns pocs anys que és a la nostra ciutat ha dignificat bona cosa, entre nosaltres, l'art de la fotografia. Tots n'hem vist proves ben tangibles i ara ens ha palesat més i més en la seva recent exposició, en la qual s'ha acusat — ras i net — com un excel·lent artista i intel·ligent manipulador.

Després de l'èxit obtingut a Barcelona, ha vingut a la nostra ciutat i des de la Casa de Cultura, organisme de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvis esbatanat a totes les inquietuds, ha atret durant uns dies l'atenció dels igualadins.

No ho havíem dit encara, però ja és sabut. Ens

ha presentat una colla de senyors — no-res-menys que una trentena — coneguts físicament, alguns, i d'altres ignorats, amb els quals ens ha fet fer coneixença. Hi han poetes, escriptors, periodistes, polítics, metges, advocats, artistes i catedràtics i tot. És a dir: gent que pesa dintre el nostre món de la intel·ligència.

Aquesta exposició ha obtingut l'interès del nostre públic que ha apreciat la valor artística de cada fotografia i alhora ha pogut fer-hi una mica de xafardeig de bona llei. Tal, ens l'imaginàvem d'uns trets una mica ferotges i ara el sabem d'un posat angelical; tal altre, hauríeu dit, bo i llegint-lo, que sobreixia d'una suavitat tota franciscana i ara us resulta un home de fisonomia aspra i cantelluda. Tal altre, encara: —Ah, aquest ja el conec! Es clavat!... no podia tenir un altre aire que el que ja li coneixíeu a través de les seves obres. I així tota la resta. Una mena d'introducció a l'estudi de les característiques anímiques, per mitjà dels trets fisionòmics.

Total: que Ribó, home d'empenta i segur de si mateix, ha assajat amb un èxit innegable una nova activitat artística no pas mancada d'interès. La seva idea constitueix un encert tan notable com la seva mateixa realització.

AMICS DE L'ART VELL

PER ANTONI BORRÀS

Es innegable que des de la postguerra s'ha evolucionat d'una manera ben notable en tots els conceptes culturals. Molts pobles, però, ressentits d'una deficient preparació escolar de llurs individus, han quedat rerassagats en l'evolució de les corrents modernes, deixant en llur actuació rastres d'una lamentable incultura.

Fins fa poc, podíem llegir en la premsa diària articles desconsoladors denunciant l'estat d'abandó de moltes joies arquitectòniques, com els Reials Monestirs de Poblet i Santes Creus, que recorden l'època esplendorosa del regnat de la Confederació Catalana Aragonesa; l'arrencament de les pintures murals en les esglésies romàniques de la Vall de Pallars i les malifetes dels aprofitats antiquaris, que valent-se de la nostra indiferència, saquejaven poc a poc el nostre patrimoni artístic.

Les contínues campanyes de la nostra premsa, han fet possible de incorporar a la nostra renaixença actual, una nova entitat que amb el nom d'Amics de l'Art Vell, es proposa restaurar els monuments antics en perill d'enderrocar-se; rescatar quan sigui possible les obres expatriades, estimular i ajudar les iniciatives particulars de restauració.

Tanmateix cal que tots els catalans ens donem compte de la importància capdal d'aquesta obra, a la qual col·laboren ben desinteressadament les més grans figures de l'actual moviment arqueològic.

Si volem fer-nos tan sols una petita idea de la enorme tasca que hi ha per realitzar en matèria de restauració, bastarà resseguir la nostra comarca, que encara que no molt rica, per cert, en grans monuments arqueològics, no deixa per això de tenir indrets de força vàlua per a la història local.

Fixem un moment l'esguard sobre la majestuosa figura del castell de La Pobla de Claramunt, que des de la nostra ciutat, apareix fresc com en els seus millors temps; però si us decidiu a visitar-lo, anireu descobrint, a mida que us hi acosteu, munts

de pedres informes, amagatalls de tota classe de fauna i flora, que senyala la seva pobresa; solament les muralles, la cisterna, la presó i l'esbelt absis de l'ermita, d'estil romànic, malden per sobreviure. Un altre castell que senyoreja cel amunt, és el que corona les serres de Queralt. S'obira des de qualsevol lloc de la comarca, i les seves runes encara ens recorden que en altre temps, era un dels principals de Catalunya. Els seus interiors guarden una mesquina vivenda ensorrada, que fou aprofitada el segle passat per alguna família pagesa.

La majoria d'ermites estan quasi abandonades i totes necessiten una acurada restauració, com la de més vàlua de la comarca en aquest estil.

No essent la REVISTA D'IGUALADA especialitzada en Art, per fer un inventari de totes les valors, senyalem els més importants i més pròxims a la nostra ciutat.

Repasant les restauracions que s'han efectuat fa poc a l'ermita de la Tossa de Montbui i Santfores, trobem que malgrat d'ésser subvencionades, s'han fet amb un gust ben deplorable. Es de doldre que es despenguin quantitats profanant els pocs monuments que serveixen un interès. Una altra reparació llastimosa, és en el castell de Sant Martí de Tous; té tota la façana encimentada, finestres gòtiques tapades, els interiors emblanquinats que cobreixen les esveltes voltes i rosetons de pedra, denotant en totes les dependències el poc gust del seu propietari.

Ademés de les devastacions, hi ha continuament el perill dels cobejosos antiquaris que ofereixen sumes de diner verdaderament temptadores pels bonics retaules de Santa Càndia, Santfores i d'altres.

Per a dur a terme una obra tan noble i desinteressada, com la que es proposen els Amics de l'Art Vell, cal que tothom hi cooperi, aportant el seu òbol, encara que sigui amb una quotació mensual de poques o moltes pessetes segons les possibilitats de cadascú.

BIBLIOGRÀFIQUES

Josafat, per PRUDENCI BERTRANA. — Edicions de «Les Ales Esteses». Barcelona.

Quan Alexandre Dumas, fill, escrivia el procés de la tuberculosi que havia d'arravatar, en plena joventut, la seva Dama de les Camèlies, poc es devia pensar la forrolla que faria el procediment que deixava sentat. Efectivament, poc temps després, les literatures de tots els països anaven plenes de senyores de cara ullerosa, ulls brillants i pòmuls vermellosos, i tot literat que s'estimés no mancava a invocar la romàntica malaltia per a fer acabar d'una manera còmoda, però decorosa i d'efecte segur, qualsevol obra de difícil desenllaç. I la recepta resultava tan còmoda, tan decorosa i d'efecte tan segur, que a hores d'ara encara dura, i al seu redós s'hi ha anat formant, tot al llarg de les anyades, una mena d'escola o de sistema, utilitzat per un grup que algú, amb encert insuperable, ha qualificat de *literats curanderos*.

Per una rara coincidència que costaria d'explicar, aquest grup l'han vingut formant els novel·listes més mediocres de tots els països: això sí, freqüentats de tant en tant per literats de més solvència, els quals, en hores difícils, no han vacilat en anar a proveir-se a l'inesgotable filó. Altrament, el procediment és senzill: s'omplen quatre capítols d'escenes vulgars, fins que, coincidint amb un succés important de la seva vida, l'heroi o bé l'heroïna obtenen la revelació del seu estat. La revelació els és fatal. I des d'allí fins a l'acabament, es descriu el procés de la malaltia fins que el protagonista mor. Aquesta segona part, igual pot tenir cinquanta pàgines que dues centes deu: les enciclopèdies donen detalls suficients per a això i per a molt més.

Naturalment, que un procediment tan important i de tanta envergadura, no hauria pogut sostenir-se sense poderoses transfiguracions. L'escola realista inaugurada per Balzac, proporcionà un *stock* esgarrifós de malalties sexuals i hereditàries, i quan aquest *stock* estava a punt d'exhaurir-se i el món literari pensava, angoixat, en el dia de demà, algú va descobrir la literatura russa amb els seus boigs en to menor, i els escriptors d'aquell ram respiraren satisfets: el difícil moment estava superat. I de llavors ençà, els tipus d'aquesta literatura s'han anat tornant boigs, com abans esdevenien sífilitics i de la mateixa manera que, amb més anterioritat encara, morien tuberculosos. Fruit de la confluència, en l'esperit de l'autor, de les dues darreres tendències, en va néixer *Josafat*, novel·la de Prudenci Bertrana.

D'aquesta posició de l'autor, en pervé un cert interès personal que és, cabalment, l'únic que desperta aquesta obra d'un home que no deixa de tenir un prestigi considerable. Per a un crític, per no sortir-nos dels termes apropiats, *Josafat* és un cas clínic. Però no ho és el protagonista de la novel·la, sinó l'autor tot escrivint-la. Només així pot explicar-se l'arbitrarietat de aquesta narració.

Figureu-vos un campaner, alt com un Sant Pau, que viu isolat en la seva habitació, perduda entre el laberint interior d'una vella església. La seva ànima rústega, es sent arborada per un zel religiós que arriba fins al fanatisme. Però malgrat

la influència del medi, no viu tranquil: la luxúria el devora. Aquest és *Josafat*. La casualitat fa que un dia acudeixi al seu tuguri una dona, antiga coneixença del campaner, acompanyada d'una bagassa amiga d'aquella. Aquesta, Fineta, nimfomana, s'enamora de *Josafat*: en aquell home ombrívol i en aquella habitació ombrívola, hi veu la superació de totes les aberracions inspirades pel seu cervell malalt. I un cert dia, cap al tard, puja tota sola fins l'habitació de *Josafat*. Ell, minat pel seu foc interior, no la resisteix, i aquesta situació s'allarga durant alguns dies fins que l'amiga de Fineta puja a cercar-la.

Aquesta primera part, és de gran novel·la. La prosa de Bertrana, viva, magníficament desestilitzada, flueix amb una impetuositat enervadora. I aquesta fluïdesa del llenguatge, contrastant amb el cinisme narratiu tan car al nostre novel·lista, dona a la descripció de l'església, a la història de *Josafat* i a la presentació de Fineta i a les seves maniobres, una gran intensitat emotiva, desvirtuada només, per pura paradoxa, per la freqüent i innecessària cruessa dels termes. Les figures dels dos protagonistes, estan dibuixades amb mà de mestre: l'enorme humanitat del campaner us fa pampellugues davant dels ulls. Però a partir d'aquí, la narració agafa un aire inexplicable, monstruós. Així, tal com sona. Les pàgines que queden, no es llegeixen: passen per davant dels ulls emboirant el cervell com un mal somni. L'assassinat de Fineta i la peregrinació de *Josafat* amb el cadàver dins d'un sac, són coses que fan posar els pèls de punta i donen un calfred d'horror. I aquest horror, ve accentuat per l'arbitrarietat de totes aquelles maniobres, pel so de llaua sense contemplacions que fa tot això. En efecte, poques vegades havíem llegit una cosa tan evidentment, tan escandalosament falsa com és la segona part d'aquesta novel·la. És un seguit de motius extravagants, sense lligam possible, que, per a no faltar a la moda, acaben amb la bogeria de *Josafat*. Però aquest acabament, seran ben pocs els que el coneguin, perquè el llibre cau de les mans molt abans. Aquelles enormitats tan absolutament gratuïtes, posen un mal gust a la boca que dura moltes hores. *Josafat*, acaba irritant-vos.

Realment, Prudenci Bertrana va escriure una superació dels dos gèneres que el devien enlluernar a l'època en què planejava aquesta novel·la. La seva cruessa, depassa de bon tros les pàgines més esqueixades dels espanyols Trigo, Zamacois o López de Haro — fantasistes a còpia d'ésser realistes. Però malgrat tot, Bertrana no pot comparar-se a aquells mediocres novel·listes: el realisme carnal dels uns, inspira fàstic. El realisme cerebral de l'altre, us ompla d'angúnia.

Entenem que la seva reedició, formant un volum de «Les Ales Esteses», constitueix una altra errada absoluta, sense concessions. *Josafat*, no és ben bé nova: fa bastants anys que corre, i se n'han tirat diverses edicions. I és això el que no comprenem: perquè ni el seu volum ni el seu caràcter, no són a propòsit per una cosa semblant. Posada enmig de *Proses bàrbares*, posem per cas, no destacaria tant.

JESÚS PLANAS

Garba

CONVERSA PER CERT MOLT INTERESSANT fou la que l'Associació d'Antics Alumnes i Amics de l'Escola Pia organitzà a càrrec del R. P. Antoni M. de Barcelona.

El nom del batallador caputxí féu omplonar de selecte auditori el saló d'actes de dita Associació. Val a dir que tothom va sortir-ne més que satisfet.

El tema, difícilíssim, va anar destriant-lo amb la major habilitat i senzillesa. L'Encíclica que el Sant Pare publicà uns dies després féu un subratllat complet a la part més interessant de la conversa.

Demostrà com és difícil de coordinar dos poders, molt més quan un d'ells no vol o no sap comprendre la raó i sols cerca avantatges a favor de les seves pretensions.

El principal enemic amb què compta actualment el catolicisme és aquesta forta embranzida que ha pres l'estatisme a certs llocs d'Europa per acaparar d'un cop tot el que de dret pertany a la família o a l'individu. — R. P. i G.

MOSSÈN AMADEU AMENÓS, un altre dels més legítims valors locals, fou qui ens parlà, a l'Associació d'Antics Alumnes i Amics de l'Escola Pia, d'"Igalada en la guerra del francès". La bel·licositat i esperit de llibertat de la gent de la *Marca Hispànica*, serví al conferenciant de punt de partida per a constatar el caràcter indòmit del nostre poble, i com això havia d'influir en què Igalada — sempre amatent al clam de la raça — prengué part activa en la lluita contra les tropes franceses d'ocupació, així com abans havia pres part en altres moviments d'alliberació...

L'humanisme primer, i els enciclopedistes després, congrearen la Revolució francesa que preparà l'adveniment de Napoleó Buonaparte cònsol, i Napoleó emperador. Aquest cors, ambició com Alexandre el Gran, en fer abdicar a Baiona l'allavors família regnant Carles IV i el seu fill Ferran, qui cedien la corona d'Espanya a Josep Buonaparte, entrà a la península amb les seves tropes turbulents i descregudes. Així, l'esperit de resistència a l'invasor nasqué per a defensar la Fe amenaçada i la Pàtria invadida.

Entrà després el conferenciant en la descripció dels preparatius de resistència que es feren a Igalada i ens descriví la batalla del 6 de juny de 1808 al Bruch, la qual fou sostinguda principalment pels igualadins, acabadillats per En Franch, i amb la gloriosa bandera del Sant Crist per ensenya.

En parlar de la crema del paper sellat tant a Igalada com a Manresa, remarcà que els manresans, temorosos de les represàlies de les autoritats franceses, trameteren comi-

sionats — amb el canonge Montanyà al davant — al general Dubesme per tal d'obtenir el perdó, actitud que no adoptaren pas les autoritats ni els prohoms d'Igalada, més ardis i conseqüents.

Després de moltes altres coses interessants que digué, parlà de la concessió dels honors a les banderes manresanes i de tots els mitjans especialíssims de què s'havien hagut de valdre per a aconseguir-ho durant el procés, i terminà amb uns comentaris sobre l'informe emès per la Reial Acadèmia de la Història, ben conegut dels nostres conciutadans.

El nostre amic Mossèn Amadeu Amenós, fou molt aplaudit i felicitat pels oients, que omplaven el saló de converses i l'immediat, el diumenge dia 26. — S. i A.

UNA OBRA SOCIAL força simpàtica és la institució de dues beques anuals de 400 pessetes, que la sucursal a Igalada de la "Caja de Ahorros Provincial de la Diputación de Barcelona" concedí a darreries d'any a Josep Dalmases Palomas i a Josepa Borràs Compte, per tal de contribuir a les despeses del batxillerat elemental o del perfeccionament en un art u ofici.

EL CORREO CATALÁN, de Barcelona, des de la nostra aparició ens ve mostrant un interès alentador. La darrera mostra n'és la reproducció, dins la pàgina literària, de l'article "Anhel de classicisme", del P. Enric Ejarque, Sch. P., de tema ben oportú, que publicàvem en el nombre passat.

SEGONS NOTÍCIES vingudes de Washington, el senador per l'Estat de Wisconsin Mr. Blaine, va interessar-se al Senat perquè el Govern dels Estats Units reconegués, vinguda l'ocasió, la independència de la Índia, actualment sotsmesa a l'Imperi anglès. Aquesta per ara és molt hipotètica a pesar de l'efervescència hindú, i per tant la proposta de Mr. Blaine sembla anticipada en molt al possible reconeixement de la tal independència per Anglaterra. Hom hauria trobat més encertat que Mr. Blaine hagués advocat perquè els Estats Units concedissin la independència a Filipines i perquè no detentessin la sobirania de Nicaragua, Panamà, Cuba, Haití, etc. Hauria estat més pràctic i Mr. Blaine s'hauria conquerit les simpaties d'aquells pobles que pateixen el jou opressor de l'imperialisme yanquí. — S. i A.

FER L'ELOGI DEL BARRET FORT és una cosa innecessària. En quant a aquest sentit és un peix que es porta

l'oli. Abans de què a la nostra ciutat se n'hi passegés algun d'escadusser — oh, l'heroisme de la iniciativa! — era ja una positiva valor en l'esfera de l'elegància. Un tipus etern de la indumentària.

Hom no sap qui el devia idear i fóra curiós d'esbrinar-ho. Amb tot, sembla que és un producte relativament modern. En tota la llarga història de l'evolució dels tapa-testes no s'hi trobaria, potser, cap mena d'antecedent. El turbant, l'opulent tricorni, l'ufanós xamberg, etc., semblen massa teatrals per haver donat origen a aquesta forma austera i sòbria de l'algid capell masculí. Ens decantem davant d'això, és clar que amb un cert rezel, per la generació espontània.

Les vel·leitats de la moda havien bandejat el seu ús d'entre les joves promocions. Ara sembla, però, tornar a reivindicar els seus furs. En restaven sols supervivències entre mant funcionari oficial honorífic rentista que no exercia. En quant al jovent del dia — tabalot i esportiu com és — mostrava més preferència per les filigranes d'equilibri d'un barret estil cordovès, que per la silueta gentlèmen d'un barret fort modern. Síntomes de decadència.

L'home sota un barret fort no pot ésser groller o equívoc. Ha de tenir una certa qualitat i una dosi de finor social. És un estre que dignifica. L'estètica exterior trascendeix cap a la interna. D'aquí ve la fina suggerència d'un Lord anglès, per exemple.

Fem vots, doncs, perquè el barret fort, es rumbegi pels nostres carrers. Que perdi el sentit arqueològic i esdevingui del tot pràctic. I que la seva forma, tan elegant i europea amb un millorament extern de l'individu, ens porti, alhora un nou progrés de ciutadania. — P. P.

ENQUANY els Centres Excursionistes Minerva i Rafel de Casanova, de Barcelona, dirigits per l'entusiasta i ferm excursionista Joan Carreras i Palet, ben conegut en la nostra ciutat per les conferències de tecnologia tèxtil, s'han emprès la feixuga tasca de fer els itineraris gràfics de la comarca d'Igualada amb la col·laboració de la Secció Excursionista de l'Associació d'Estudiants de l'Ateneu.

A tal fi fou projectada per al dia 2 de febrer una excursió a la Pobla i Torre de Claramunt, Espoia, Sant Pere Sacarrera, Castell de Mediona, les Dèus i Sant Quintí de Mediona, procurant seguir sempre els antics camins rals o bé les carrerades ibèriques; per al dia 9 fou projectada una altra excursió a Piera, passant per la Font del Llop, Càn Muset, Font del Ferro, Febres Mortes, Font d'En Sala, Càn Aguilera i Hostalets.

Aquests itineraris seran aplegats en un volum, que constituirà una mena de guia que facilitarà en gran manera l'organització d'excursions per aquesta desconeguda i abandonada comarca.

També com a mostra de la bona germanor que existeix entre les societats excursionistes, la secció de l'Associació d'Estudiants de l'Ateneu ha obert una subscripció a profit del company i President del C. E. Rodamon En Jaume Corbatera i Riera, que la nit de fi d'any tingué la desgràcia d'ésser atropellat per un tramvia i calgué amputar-li ambdues cames sobre els genolls. — A. B. i C.

CAL CONVENIR que en l'exhibició de cartells de cinema a la via pública no es guarda cap mirament. No es tenen gens en compte les regles de civilitat i de decòrum. Les més crues escenes passionals, les nuditats més descarades, precisament en els llocs de major concurrència, són exposades un dia i altre. Cal que vingui una reacció enfront d'aquest estat de coses. No és possible que aitals escenes no enterboleixin l'ànima de la nostra jovenalla; forçosament l'han d'impressionar desagradablement. I si hem de posar entre els sentiments nobles a inculcar a la joventut el respecte a la dona, fonament de tota cavallerositat i gentilesa, tolerant aquestes escandaloses exhibicions diàries entrebanquem enormement — quin dubte hi ha? — la tasca dels nostres mestres i educadors, digna de l'apoi ciutadà si volem que sigui fructuosa. — R. G. i V.

A LA CASA DE CULTURA de la Caixa de Pensions, atenant els desitjos d'algunes senyores i senyoretes amants de les glòries d'Igualada, hi serà donada, el proper diumenge dia 9, a les cinc de la tarda, una conferència a càrrec del Rev. Mossèn Amadeu Amenós. S'anuncia el tema "Igualada actuà d'una manera brillant en la guerra del francès, especialment en la batalla del 6 de juny de 1808, a la que acudiren els Sometents animats per la devoció al Sant Crist i acabadillats per la seva Bandera."

DES D'AQUESTES PAGINES ens plau felicitar ben efusivament el nostre volgut company de Redacció senyor Ramon Pipó, el qual per votació unànime fou elegit membre de la Junta del Centre Catòlic en la darrera reunió general de l'entitat.

D'UN TEMPS ENÇÀ sovintegen en els nostres teatres els espectacles a base de revistes i atraccions, que constitueixen quasi sempre un atemptat a les lleis de la moral i del bon gust, fins al punt que per dignitat hom es veu privat de assistir-hi.

L'ASSOCIACIÓ DE LA PREMSA elegí darrerament, per a integrar la Comissió de Cultura, de recent creació, els nostres companys de Redacció Ramon Pipó i Graells, Lluís Riba i Martí, Jesús Planas i Carol, i Lluís G. Serra i Atset.

ELS CANVIS SUCCESSIUS que les coses humanes experimenten i els papers que els homes fan davant els canvis de les coses, deixen un pòsit de sarcasme que debades l'enginy el cercaria artificiosament.

És natural que els homes actuïn de conformitat amb les circumstàncies dins les quals es troben folgats, lligats o entrebancats; per bé que podem aprofitar, ordenar, preveure o servir-nos de les circumstàncies, realitzant propòsits fixats per endavant, no podem crear els fets, ni aturar llurs conseqüències. Una convicció podrà ésser inflexible i perdurable, encara que els camins que cal seguir per tal de fer-la triomfar hagin de variar sovint. Per a arribar a terme, el millor és seguir la drecera, però si aquesta està intransitable per mor de les pluges o de les esllavissades, no hi ha més remei que fer marrada o saltar marges o vorejar, a fi d'evitar ensopegades i no foraviar-se del lloc on cal anar.

En tractar-se d'actuacions públiques, polítiques o socials, això és elemental; fora que hom vulgui entestar-se en collir peres dels pins. La convicció ha d'anar sempre de braç amb la tàctica i la paciència; car no és tot u empènyer pobles i dirigir homes que remenar mobles o atuells fàcilment transportables.

Tot això és natural. El que no és natural, ans és mesquí i grotesc alhora, és no tenir cap ideal entrançable o aparencar creure el que no es creu; canviar de parer segons les llunes i fer sempre de comparsa darrera el carro del qui guanya, sigui qui sigui. No hi ha tipus més repugnant que el cara-gírat.

Fa poques setmanes que els anomenats justament "guanyistes" estaven estarrufats que no cabien en la pell, roncs de tant cridar "visques" a tort i a dret, amb les mans coents de tant aplaudir, sempre amatents a fer parades, a formar en les rebudes de personatges i en les benediccions de totes les banderes i en totes les inauguracions d'escoles i de no escoles, i en les instal·lacions de totes les primeres pedres... sempre, evidentment, per abnegat patriotisme. Aquests fervents partidaris de l'orde social, de l'austeritat administrativa, de la prosperitat del país, etc. sempre disposats a sacrificar-se pel bé comú, proclamaven ben alt, per tal que tothom quedés convençut de les seves arreladíssimes i patriòtiques conviccions, que el sistema ideal de govern era la Dictadura, i que tot el demés era concupiscència i antipatriotisme. I, bocabadats, escoltaven els discursos vibrants o pintorescos, segons els casos, i els ploraven els ulls d'enterniment...

Tot d'una, però, la decoració ha canviat. Aquests dies tots els diaris esmenten les deserccions que hi ha en les rengleres d'U. P., verdadera "desbandada" en massa, acompanyada d'adhesions caloroses al nou Govern.

És curiós de comparar l'actitud d'aquests convençuts amb les ressenyes de les antigues festes patriòtiques, amb els discursos i els articles periodístics que reflexaven fidelment la verdadera, sensata i incontaminada opinió espanyola. Aquells

qui sempre estaven disposats a donar desinteressadament la sang de les venes i de les artèries, ara volen canviar d'amo per pura convicció. Almenys haguessin esperat més temps!

Cal que a totes les ciutats, viles i pobles es conservin els noms d'aquests senyors de gallarets i músiques, àdhuc dels qui deien: —Sap? Ho manen i cal estar-hi bé... Una cosa o altra se'n treu, etc. I ¿qui sap? en altres ocasions potser la Pàtria els haurà de menester.

El noble Dictador, esguardant amb sorna les seves hosts incondicionals—en les quals, sens dubte, no ha cregut mai — podrà repetir els versos del vell poeta:

*Donec eris felix multos numerabis amicos,
tempora si fuerint nubila, solus eris.*

J. M. DE GALDÁKANO

ELS REDACTORS i alguns col·laboradors de REVISTA D'IGUALADA ens aplegarem al local de la Redacció, la nit de fi d'any i començament d'any nou, per a celebrar, amb un Sopar, l'aparició ininterrompuda d'uns números de la nostra publicació.

Els assistents foren Lluís Riba i Martí, Joan Riba i Faura, Antoni Borràs, Joan Llacuna i Carbonell, Lluís G. Serra i Atset, Josep Closa, Ramon Godó, Ramon Pipó, Mn. Josep M. Borràs, Pere Puig i Quintana, Emili Marimon, Josep Ribas, Jesús Planas, Pere Borràs i Estruch, Josep Ferran i Soler, i Pere Bas i Vich.

El sopar, servit exquisidament pel chef Pelegrí Carulla, transcorregué entre converses animadíssimes, Es llegiren adhesions. Feren ús de la paraula els amics Pere Borràs, qui brindà per a la major prosperitat de REVISTA D'IGUALADA. Joan Riba i Faura improvisà unes frases facecioses en esquematitzar els trets més sobressortints de cada un dels comensals. Pere Puig i Quintana llegí uns retrats epigramàtics de alguns redactors i col·laboradors nostres, que foren molt aplaudits.

Pere Bas i Vich, el mestre estamper, obsequià als comensals amb un magnífic "Menú" imprès a colors damunt paper Xina i coberta de pergamí.

La reunió acabà a dos quarts d'una de la nit. Tot els assistents eixiren molt complascuts per l'ambient de cordialitat i entusiasme en què transcorregué la festa.

A LA LLAR del nostre excel·lent company Ramon Godó hi ha arribat, alt missatger de belles esperances, coronat de totes les il·lusions, el segon infant, una nena com un sol. Que Déu la faci bona cristiana i que durant molts anys sigui l'alegria dels seus.

REVISAT PER LA CENSURA GOVERNATIVA

RAS D'IGUALADA, IMPRESSOR

Guasch Germans

Despatx: Alt Sant Pere, 72-74. Telèfon 18.436. Barcelona

Fàbriques a Capellades

Teixits

Especialitat en mocadors de butxaca

JAUME DURAN i TORNER

Sant Simplicí, 12

IGUALADA

OBRADOR DE BASTERIA i BRAGUERS

Es guarneixen autos i es fan fundes

Confecció i reparació de Braguers

per a tota classe de trencadures

Especialitat en els fets a mida

PREUS MOLT REDUITS

Res millor que un bon àpat...

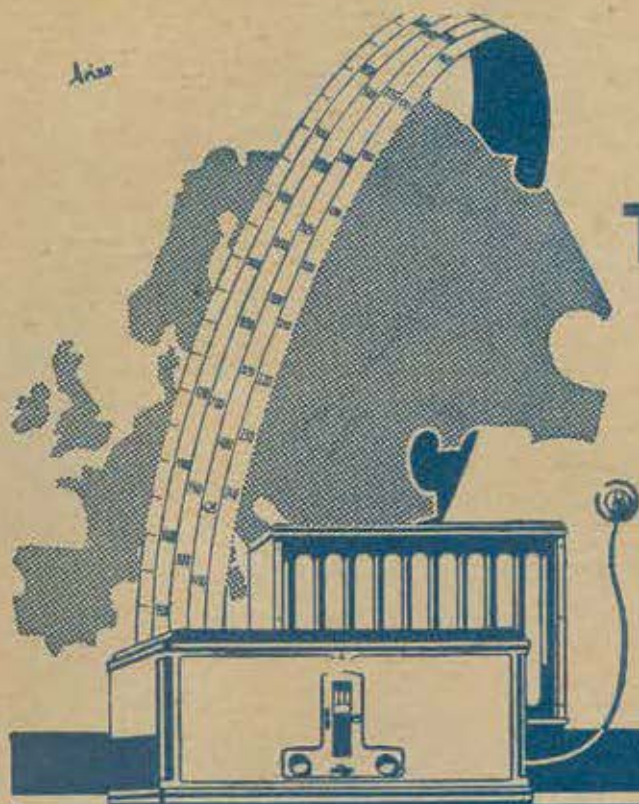
...i aquest us el tenen preparat
sempre i a tothora, els cuiners
dels populars restaurants

PLAÇA D'ESpanyA i MAGORIA

Ferrocarrils Catalans

els quals sots la direcció del seu
propietari En F. Ferrer, fan que
el públic, cada dia més nombrós,
el prefereixi als seus similars.

Servei permanent i acuradíssim

TELEFUNKEN 40

TELEFUNKEN

EXPERIÈNCIA
ÉS EL FACTOR VITAL
PER EXCEL·LÈNCIA

Perits mundials han descompost l'èxit
 d'un producte del següent modo:

Experiència	50 %
Factor local	25 %
Mà d'obra	10 %
Matèria prima	10 %
Organització	5 %

ELS RECEPTORS
TELEFUNKEN

CONDENSEN TOTES AQUESTES QUALITATS

26 anys d'experiència

Els circuits més moderns i perfeccionats.

Enginyers competents.

Materials de la més alta qualitat.

La primera i més important organització
 del món.

AGENTS PER A LA VENDA A IGUALADA I LA SEVA COMARCA

R. RIBA MARTÍ i RAMON CAÑELLES

SANT SIMPLICI, 10

SANT AGUSTÍ, 69